

«Το τέλος του κόσμου»

ΤΟ ΕΡΓΟ του Τέννεσση Ουίλλιαμς από το Θέατρο “Διόνυσος”.

Μετάφραση: Ερρίκος Μπελές. Σκηνοθεσία: Νίκος Χαραλάμπους. Σκηνικά/κοστούμια: Μελίτα Κούτα.

Φωτισμοί: Γιώργος Λαζόγλου. Μουσική επιμέλεια: Λευτέρης Σαλωμίδης. Παίζουν: Λευτέρης Σαλωμίδης, Νιόβη Χαραλάμπους, Σοφοκλής Κασκαούνιας. Αντρική φωνή: Χρήστος Πάγκου.

Αν στην πρόσφιτη παραγωγή της ΕΘΑΛ του έργου του Σένχερ «Γυναίκα-διάβολος» το τρίτο των ηθοποιών κατάφερε να κρατήσει μια παραδειγματική υποκριτική ισοδυναμία και μ' αυτό τον τρόπο να αποδώσει την ένταση των σχέσεών τους, στην παραγωγή του “Διόνυσου” στο προσκήνιο είναι το ντουέτο της Νιόβης Χαραλάμπους και του Λευτέρη Σαλωμίδη.

Η δεύτερη παραγωγή του Θεάτρου “Διόνυσος” θα μείνει στη μνήμη μας πρωτ' απ' όλα για την πολύ ενδιαφέρουσα εικαστική μορφή που έδωσε στο έργο του Τέννεσση Ουίλλιαμς η Μελίτα Κούτα. Ο σκηνικός χώρος είχε ασφυκτικά σμικρύνει, τα φυτά έπνιγαν, επιτίθονταν, κέρδιζαν έδαφος.

Η φθορά και η εγκατάλειψη, τα σημάδια της πεθαμένης πια κομψότητας χαρακτήριζαν το εσωτερικό του σπιτιού. Το σκηνικό κατάφερε να μεταδώσει τη θολωμένη ατμόσφαιρα του τέλους, να δημιουργήσει την οικεία από τα έργα του Τέννεσση Ουίλλιαμς διαβρωμένη ομορ-

φιά. Η σκηνογράφος σχεδόν ζωγράφισε τον αέρα, οι φουσκωμένοι ουρανοί στο άνοιγμα φάνταζαν απειλητικοί. Ισορροπημένα μεταξύ της ποιητικής ατμοσφαιρικότητας και της λειτουργικότητας σκηνικά συνδυάζονταν με τις ενδυματολογικές δημιουργίες της Μελίτας Κούτα, έτσι ώστε τα φορέματα της Νιόβης Χαραλάμπους και οι μεταμφιέσεις του Σοφοκλή Κασκαούνια στο πάνω επίπεδο της σκηνικής κατασκευής αποτελούσαν μαζί της ενιαίο οπτικό σύνολο.

Αν στην πρόσφατη παραγωγή της ΕΘΑΛ του έργου του Σένχερ “Γυναίκα-διάβολος” το τρίτο των ηθοποιών κατάφερε να κρατήσει μια παραδειγματική υποκριτική ισοδυναμία και με αυτό τον τρόπο να αποδώσει την ένταση των σχέσεών τους, στην παραγωγή του “Διόνυσου” στο προσκήνιο είναι το ντουέτο της Νιόβης Χαραλάμπους και του Λευτέρη Σαλωμίδη.

Ο Σοφοκλής Κασκαούνιας παίζει σε διαφορετικό επίπεδο, με διαφορετική μανιέρα, είναι πολύ εξωτερικός διηγείται την ιστορία του ήρωά του χωρίς να τον δημιουργεί. Αυτό αποδυναμώνει τη μια από τις γραμμές του τριγώνου. Όμως το ίδιο το κείμενο του Τέννεσση Ουίλλιαμς έχει την ιδιαιτερότητα του όμορφου και ατέλειωτου σκίτσου σε σχέση με τα άλλα, πιο δουλεμένα του έργα, και οι σχέσεις των ηρώων είναι μάλλον “διμερείς”, δηλαδή ενώνουν τους ήρωες “ανά δύο”.

Η γραμμή Σαλωμίδη-Νιόβη Χαραλάμπους είναι πολύ έντονη. Οι δυο τους δουλεύουν με λεπτότητα, αμοιβαία προσοχή και αλληλοστήριξη. Αφομοιώνουν το ύψος που τους επιβάλλει ο σκηνοθέτης Νίκος Χαραλάμπους χωρίς να περιπετούν σε μανιερισμό, παρ' όλο που ο κίνδυνος εξεζήτησης κάπου πλανάται στην παράσταση. Ευαίσθητη και εκφραστική η Νιόβη Χαραλάμπους, χαρισματικός και πνευματώδης ο Σαλωμίδης φτάνουν σε γοητευτικό αποτέλεσμα. Η καρπερότητα του Νίκου Χαραλάμπους εντυπωσιάζει. Δυο παραγωγές στο “Διόνυσο”, μια στο ΘΟΚ, επετειακές παραγωγές

> Το έργο του Πλάτωνα από το Θέατρο «Ένα»

Η «Απολογία του Σωκράτη»

ΠΡΟΣΠΑΘΩ να μη δίνω στα σημειώματά μου χαρακτήρα προτροπής προς τον (πάντα υποτιθέμενο) αναγνώστη να δει κάποια παράσταση καλή ή πολύ καλή κατά τη δική μου άποψη, για να μην εισπράττονται ως αποτρεπτικά κάποια άλλα αρνητικά σχόλια (δεν θα το έκανα ποτέ, όλες οι παραγωγές είναι άξιες θέασης, αλλά και ανάλογων συμπερασμάτων). Θα κάνω εξαίρεση για την παραγωγή του Ένα. Δείτε την «Απολογία του Σωκράτη». Δείτε τη δουλειά των Μανώλη Μιχαηλίδη και Αντρέα Χριστοδουλίδη.

Σκηνοθεσία/ Φωτισμός:
Αντρέας Χριστοδουλίδης.
Στο ρόλο του Σωκράτη:
Μανώλης Μιχαηλίδης.

Θ' αρχίσω από τον τόσο ουσιαστικό για οποιοδήποτε θεατρικό μονόλογο σεβασμό και εμπιστοσύνη του σκηνοθέτη προς τον ηθοποιό του. Ο Μανώλης Μιχαηλίδης οδηγήθηκε από το σκηνοθέτη του σε τόσο ώριμη κατανόηση του πλατωνικού λόγου και τέτοια λογική και συ-

ναισθηματική ταύτιση με τη μορφή που ενσαρκώνει, που φαντάζει στη σκηνή αυτάρκης, ανεξάρτητος και... καθόλου σκηνοθετημένος. Φαίνεται υπαρκτός. Στην υποκριτική του μανιέρα δεν υπάρχει τίποτα το μηχανικό και τίποτε ασυνείδητο, δύο στοιχεία ασυμβίβαστα με την καταπληκτική ροή της λογικής του Σωκράτη, των επιχειρημάτων που ρέουν αβίαστα στο κείμενο της «Απολογίας». Το «αβίαστα» δεν σημαίνει «ανεμπόδιστα», αλίμονο, ο λόγος του Σωκράτη πολεμά με όπλο την πειθώ και την ηθική τα εμπόδια του ά-λογου και της ανηθικότητας. Εμπόδια που γιγαντώνονται και σμίγουν συνθλίβοντας τον ίδιο. Ο Μανώλης Μιχαηλίδης ως ηθοποιός πολεμά με τα ίδια όπλα με τον ήρωά του. Συγκρατεί απόλυτα την προσοχή μας, επιβάλλεται με το βλέμμα, την έκφραση, πείθει με τη φωνή. Μπορεί και δημιουργεί την παρουσία του πλήθους γύρω του, απευθυνόμενος στους «άνδρες Αθηναίους», στους μάρτυρες, κατηγορούς, δικαστές.

Η πλήρης αυτάρκεια του ηθοποιού είναι σαφώς ένα από τα σκηνοθετικά επιτεύγματα, υπάρχουν όμως και πολλά άλλα. Τα ηχογραφημένα εισαγωγικά, η χρήση της ηχογραφημένης φωνής του ίδιου του ηθοποιού, οι εμβόλιμοι διάλογοι με υποτιθέμενους συνομιλητές, όλα δίνονται με το σωστό μέτρο. Η λιτότητα της σκηνής με το γεμάτο άμμο

κύκλο-αρένα δίνει την αίσθηση καθαρότητας και σοβαρότητας, υποχρεώνει το θεατή να επικεντρωθεί στο δρώμενο, αλλά μπορεί ταυτόχρονα να ερμηνευτεί και ως κλοιός που στενεύει, ως κόσμος που συρρικνώνεται στα πρόθυρα του θανάτου.

Η δημιουργικότητα και ο επαγγελματισμός του Χριστοδουλίδη στον τομέα του φωτισμού είναι συνήθη γνωρίσματα των παραγωγών του Ένα, αλλά στην «απολογία» ιδιαίτερη εντύπωση κάνει ο γεμάτος νόημα συντονισμός των αλλαγών φωτισμού με τους σκηνοθετικούς και υποκριτικούς τονισμούς. Τα βήματα, το βλέμμα, το χαμόγελο, το ανέβασμα της φωνής του ηθοποιού, το νόημα των λεγόμενων του ήταν συνδυσασμένα και έβρισκαν στήριξη στο φωτισμό.

Είναι έργο ωριμότητας και για τους δύο δημιουργούς.

Ο Μανώλης Μιχαηλίδης ως ηθοποιός πολεμά με τα ίδια όπλα με τον ήρωά του. Συγκρατεί απόλυτα την προσοχή μας, επιβάλλεται με το βλέμμα, την έκφραση, πείθει με τη φωνή. Μπορεί και δημιουργεί την παρουσία του πλήθους γύρω του, απευθυνόμενος στους «άνδρες Αθηναίους», στους μάρτυρες, κατηγορούς, δικαστές.